

ČESKÁ REPUBLIKA
ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Městský soud v Praze jako soud odvolací rozhodl v senátu složeném z předsedkyně JUDr. Ireny Noskové a soudců JUDr. Renaty Polákové a Mgr. Zdeňka Lehovce v právní věci

žalobce: **[titul] J. P.**, nar. xxx
bytem xxx, xxx
zastoupeného advokátem JUDr. Vladimírem Dvořáčkem
sídlem Sokolovská 32/22, Praha 8

proti

žalované: **Česká republika – Ministerstvo spravedlnosti ČR**, IČO 00025429
sídlem Vyšehradská 427/16, Praha 2
jednající Úřadem pro zastupování státu ve věcech majetkových, IČO 69797111
sídlem Rašínovo nábřeží 42, Praha 2

o náhradu škody, k odvolání žalobce proti rozsudku Obvodního soudu pro Prahu 2 ze dne 13. listopadu 2023, č. j. 43 C 94/2016-585,

takto:

- I. Rozsudek soudu prvního stupně se v napadeném vyhovujícím výroku o věci samé (I.) a ve výroku o nákladech řízení (III.) potvrzuje.
- II. Žalovaná je povinna zaplatit žalobci na náhradu nákladů odvolacího řízení částku 38 816,80 Kč do tří dnů od právní moci rozsudku k rukám advokáta JUDr. Vladimíra Dvořáčka.

Shodu s prvopisem potvrzuje M. M.

(K.ř. č. 1 – rozsudek)

Odůvodnění

1. Napadeným rozsudkem soud prvního stupně uložil žalované povinnost zaplatit žalobci částku 1 852 108 Kč s úrokem z prodlení ve výši 8,05 % ročně od 28. 4. 2016 do zaplacení (výrok I.), zamítl žalobu v části, kterou se žalobce domáhal zaplacení částky 479 458 Kč s úrokem z prodlení ve výši 8,05 % ročně od 28. 4. 2016 do zaplacení (výrok II.), a uložil žalované povinnost zaplatit žalobci náklady řízení ve výši 161 570 Kč (výrok III.).
2. Žalobce se žalobou původně domáhal náhrady majetkové újmy představující vynaložené náklady na svou obhajobu a ztrátu na výdělků a zadostiučinění za nemajetkovou újmu vše vzniklé v souvislosti s nezákonným trestním řízením, které proti němu bylo zahájeno usnesením Policie ČR, Obvodního ředitelství Praha II. ze dne 5. 3. 2012, č. j. ORII-5827/TC-2011-001291, pro skutky kvalifikované jako trestný čin zneužívání pravomoci veřejného činitele podle § 158 odst. 1 písm. a) trestního zákona, trestný čin porušování povinností při správě cizího majetku podle § 255 odst. 1 trestního zákona, zločin zneužití pravomoci úřední osoby podle § 329 odst. 1 písm. a) odst. 2 písm. a), f) trestního zákoníku a přečin porušování povinností při správě cizího majetku podle § 220 odst. 1, 2 písm. b) trestního zákoníku. Rozsudkem Městského soudu v Praze ze dne 12. 1. 2015, sp. zn. 43 T 9/2013, byl žalobce obžaloby zproštěn podle § 226 písm. a) trestního řádu. V odvolacím řízení Vrchní soud v Praze rozsudkem ze dne 14. 5. 2015, sp. zn. 1 To 30/2015, žalobce zprostil obžaloby podle § 226 písm. b) trestního řádu, rozsudek nabyl právní moci dne 14. 5. 2015. Trestní stíhání trvalo celkem 38 měsíců. Žalobce uplatnil nárok na náhradu majetkové újmy v podobě nákladů vynaložených na obhajobu ve výši 317 661 Kč, nárok na náhradu nemajetkové újmy ve výši 1 140 000 Kč (eventuálně 3 800 000 Kč), dále žalobce požadoval částku 2 331 566 Kč, která představovala ztrátu na výdělků. K nároku na ztrátu na výdělků uváděl, že před zahájením trestního stíhání vykonával funkci starosty Xxx, po zahájení trestního stíhání se této funkce vzdal, za výkon funkce starosty mu náležela odměna 61 357 Kč měsíčně, za 38 měsíců trestního stíhání tak ušlý výdělek činil 2 331 566 Kč.
3. Soud prvního stupně již ve věci opakovaně rozhodoval. Rozsudkem ze dne 27. 3. 2017, č. j. 43 C 94/2016-260, uložil žalované povinnost zaplatit žalobci náhradu nákladů vynaložených na obhajobu v trestním řízení ve výši 66 588,70 Kč a peněžité zadostiučinění za utrpěnou nemajetkovou újmu 171 000 Kč; ve zbývající části, tedy i v celém nároku na náhradu ušlého výdělků ve výši 2 331 566 Kč žalobu zamítl. Odvolací soud rozsudkem ze dne 20. 6. 2017, č. j. 70 Co 195/2017-310, změnil rozsudek soudu prvního stupně v zamítavém výroku tak, že žalované uložil povinnost zaplatit žalobci ještě částku 152 000 Kč s příslušenstvím, která představovala náhradu nemajetkové újmy. Ve zbývající části zamítavý výrok rozsudku soudu prvního stupně potvrdil. Ohledně nároku na náhradu ušlého výdělků ve výši 2 331 566 Kč se odvolací soud ztotožnil s názorem soudu prvního stupně, že k zániku funkce starosty a člena zastupitelstva nedošlo v přímé příčinné souvislosti se zahájením trestního stíhání, ale v důsledku rezignace, kterou podal sám žalobce. Dovolání žalobce proti zamítavému výroku Nejvyšší soud odmítl usnesením ze dne 24. 10. 2018, č. j. 30 Cdo 5687/2017-336. Ústavní soud nálezem ze dne 14. 1. 2021, sp. zn. I. ÚS 4293/18, zrušil všechna shora uvedená rozhodnutí obecných soudů v té části, v níž byl zamítnut nárok žalobce na zaplacení náhrady ušlého příjmu starosty, když uzavřel, že závěr o nedostatku příčinné souvislosti je v extrémním nesouladu s provedenými důkazy a odporuje i judikatuře Nejvyššího soudu.
4. Soud prvního stupně se v dalším řízení znovu zabýval posouzením nároku žalobce na náhradu škody ve formě ztráty na příjmu starosty ve výši 2 331 566 Kč. Dospěl k závěru, že přes výzvu soudu žalobce ve vztahu k nároku na náhradu ztráty na výdělků nesplnil svoji povinnost tvrzení o tom, jaké činnosti vykonával a jaké byly jeho výdělkové poměry před nástupem do funkce starosty a poté, co na funkci starosty rezignoval, případně, pokud žádnou činnost nevykonával, z jakého důvodu tomu tak bylo. Výši příjmů žalobce z podnikatelské činnosti přitom považoval soud za otázku, která měla podstatný vliv na výši tvrzené škody, a tím, že žalobce neunesl břemeno tvrzení, nedal soudu prvního stupně možnost posoudit výši vzniklé škody. Soud prvního stupně proto

Shodu s prvopisem potvrzuje M. M.

rozsudkem ze dne 14. 6. 2021, č. j. 43 C 94/2016-436, žalobu, kterou se žalobce domáhal zaplacení částky 2 331 566 Kč s příslušenstvím, zamítl. Odvolací soud rozsudkem ze dne 7. 10. 2021, č. j. 70 Co 299/2021-461, rozsudek soudu prvního stupně potvrdil.

5. Nejvyšší soud rozsudkem ze dne 25. 4. 2023, č. j. 30 Cdo 1509/2022-495, rozsudek odvolacího soudu i rozsudek soudu prvního stupně zrušil. Zdůraznil, že není povinností žalobce, aby tvrdil skutečnosti, jež by nebyly v jeho prospěch a jež by mohly být v rozporu s jeho oprávněnými zájmy vést ke snížení jeho nároku. Dovolací soud poukázal na to, že ačkoli není vyloučeno, že žalobce ušlou odměnu starosty plně či částečně nahradil svým příjmem z jiné činnosti, které by se nemohl věnovat, pokud by byl i nadále vázán plněním povinností starosty, je to žalovaná, která musí přednést alespoň „opěrné body“ své procesní obrany, což dosud neučinila.
6. Soud prvního stupně následně poučil žalovanou, aby uvedla, zda ve vztahu k uplatněnému nároku na náhradu ušlého zisku existují konkrétní skutkové okolnosti, na základě kterých žalobci žalobní nárok nevznikl, případně nevznikl v jím požadovaném rozsahu. Žalovaná uvedla, že žalobce měl v letech 2012, 2013, 2014, 2015 a 2016 příjmy z výdělečné činnosti jako osoba samostatně výdělečně činná (OSVČ). V roce 2014 dosáhl příjmů ve výši xxx Kč a v roce 2016 příjmů ve výši xxx Kč, tedy příjmů, které přesahují odměnu za výkon funkce starosty, pro kterou byl v předmětném období uvolněn, z čehož dle žalované vyplývá, že žalobní nárok žalobci nemohl vzniknout. I pokud by žalobce nevykonával činnost OSVČ, pak mohl dle žalované využít zaměstnaneckého poměru, kde by s ohledem na jeho vysokou kvalifikaci dosahoval vyšších příjmů než v případě výkonu funkce starosty.
7. Soud prvního stupně neshledal, že by tvrzení žalované měla vliv na existenci nároku žalobce. Poukázal na to, že dovolací soud ve svém rozsudku připustil, že žalobce byl oprávněn vykonávat podnikatelskou činnost i v průběhu výkonu funkce starosty, je přitom v pravomoci zastupitelstva obce, které starostu volí, aby hodnotilo, zda uvolněný starosta vykonává svou funkci řádně, i s ohledem na jeho jiné výdělečné aktivity. Žalovaná ani netvrdila existenci žádného pracovního poměru, z něhož by byl žalobce pro výkon funkce starosty uvolněn, a který by tak mohl vykonávat znovu poté, co na funkci starosty rezignoval.
8. Soud prvního stupně s odkazem na předchozí rozhodnutí ve věci uzavřel, že nebyť nezákonného trestního stíhání a následné rezignace žalobce na funkci starosty, žalobci by při obvyklém běhu událostí byla vyplácena odměna za výkon funkce starosty. Vzhledem k tomu, že žalobce rezignoval na funkci starosty dne xxx, bylo rozhodným obdobím pro určení průměrného výdělku žalobce předchozí kalendářní čtvrtletí, tedy období října až prosince 2011. Z provedených důkazů soud prvního stupně zjistil, že průměrný měsíční výdělek žalobce v uvedeném období činil 61 906 Kč. Žalobce požadoval ušlý výdělek za období od 8. 3. 2012 do 14. 5. 2015, kdy byl pravomocně zproštěn obžaloby, s tím, že s ohledem na skutečnost, že v komunálních volbách konaných dne 11. 10. 2014 v Xxx vyhrála xxx, mohl by žalobce ve funkci starosty pokračovat. Soud prvního stupně ovšem konstatoval, že pokračování ve funkci starosty i po volbách nelze mít za jisté, a dospěl k závěru, že žalobce by při obvyklém běhu událostí vykonával funkci starosty do konce volebního období, odměna by mu pak náležela dle § 87 odst. 3 zákona č. 131/2000 Sb., o hlavním městě Praze, ještě po dobu 3 měsíců po konání voleb, tedy do 11. 1. 2015. Za období od března 2012 do 11. 1. 2015 vznikl žalobci nárok na odměnu v celkové výši 2 124 501 Kč. Soud prvního stupně ovšem nepřehlédl, že žalobci byla vyplácena odměna i po rezignaci na funkci starosty, a to až do června 2012, kdy za období od března 2012 do června 2012 byla žalobci vyplácena odměna v celkové výši 272 393 Kč. Žalobci proto přiznal nárok na náhradu ušlého výdělku ve výši 1 852 108 Kč, a to včetně požadovaného úroku z prodlení. Ve zbývajícím rozsahu co od částky 479 458 Kč s příslušenstvím žalobu zamítl.
9. Proti rozsudku soudu prvního stupně podala žalovaná včasné odvolání. Předeshlala, že nemá a ani nemůže mít k dispozici komplexní a úplné informace o veškerých smluvních,

Shodu s prvopisem potvrzuje M. M.

pracovněprávních a jiných závazcích žalobce, ani nedisponuje informacemi o příjmech žalobce (poskytnutí těchto informací bylo žalované Finančním úřadem odmítnuto z důvodu mlčenlivosti), tudíž mohla opěrné body své obrany omezit pouze na tvrzení, že žalobce v rozhodném období dosahoval příjmů z výdělečné činnosti, nebo těchto příjmů dosahovat mohl. Shledávala rozpory v žalobních tvrzeních, když žalobce uváděl, že do funkce starosty byl uvolněn z funkce zástupce starostky, což je ale rovněž uvolněná funkce. Na takto rozporné tvrzení nemůže žalovaná nijak argumentačně navázat ohledně příjmů, které by žalobce mohl dosahovat v zaměstnání, z něž byl pro výkon funkce uvolněn. Zopakovala, že žalobce dosahoval příjmů v období let 2012 až 2016 jako osoba samostatně výdělečně činná. Podle jejího názoru tedy nebyl uvolněn ze svého běžného zaměstnání či jiné výdělečné činnosti, aby mohl veřejnou funkci vykovávat. Žalovaná měla za to, že na základě neúplných informací, které měla k dispozici, nebylo možné tvrdit jinou obranou konstrukci než takovou, že žalobce v rozhodném období dosahoval příjmů z výdělečné činnosti, a podle jejího názoru bylo namístě, aby nastoupila vysvětlovací povinnost žalobce, nicméně k této vysvětlovací povinnosti žalobce soud prvního stupně nepřistoupil. Pokud šlo to, zda žalobce v rozhodném období příjmů dosahovat mohl, žalovaná odkázala na sdělení Českého statistického úřadu, dle kterého průměrná mzda v oboru finanční a investiční poradci a příbuzní specialisté v roce 2012 dosahovala 78 716 Kč, v roce 2013 to bylo 70 326 Kč a v roce 2014 74 644 Kč. Žalobce tedy po skončení uvolněné funkce starosty mohl s ohledem na svoji kvalifikaci v zaměstnaneckém poměru v letech 2012–2014 dosahovat srovnatelných, resp. vyšších příjmů, než jakých dosahoval ve funkci starosty, i pokud by nepodnikal jako OSVČ. Důvody, které by žalobci bránily v příjmech z pracovněprávního poměru nejsou žalované známy, tudíž je nemohla v řízení ani tvrdit, takovými informacemi disponuje výhradně žalobce. Žalovaná vyjádřila přesvědčení, že za dané situace bylo namístě, aby soud prvního stupně odpovídajícími procesními prostředky vedl žalobce k odstranění jeho vnitřně rozporných tvrzení ohledně jeho pracovněprávní historie, což ale neučinil. Na základě neúplných a vnitřně rozporných tvrzení žalobce se ovšem žalovaná dostala do nerovného postavení účastníka, který má tvrdit skutečnosti, o kterých nemá relevantní a ověřitelné informace. Žalovaná navrhl, aby odvolací soud zrušil vyhovující výrok I. a výrok III. o nákladech řízení napadeného rozsudku a věc v tomto rozsahu vrátil soudu prvního stupně k dalšímu řízení, případně aby sám napadené rozhodnutí změnil tak, že žalobu zamítne.

10. Žalobce se ve svém vyjádření k odvolání zdůraznil, že žalovaná nepředložila žádné jasné, byť třeba obecnější tvrzení, které by mohlo znamenat, že žalobci nevznikla škoda. Pouze pro konkretizaci takového tvrzení by mohla žalovaná požadovat vysvětlovací povinnost. Dle žalobce ale žádná skutečnost, která by eliminovala škodu vzniklou nevyplácením odměny starosty, neexistovala. Žalobce odmítl argument žalované, že žalobce mohl v rozhodném období dosahovat příjmů z pracovněprávního poměru ve výši, která by přesáhla jeho odměnu za výkon uvolněné funkce starosty. Poukázal na to, že podnikal jako OSVČ, jak předtím, než se stal starostou, tak při výkonu funkce starosty, tak i poté, nebyl tedy žádný smysluplný důvod, aby navázal pracovní poměr. Napadené rozhodnutí navrhl potvrdit a žádal příznání náhrady nákladů odvolacího řízení.
11. Odvolací soud na základě podaného odvolání přezkoumal napadený rozsudek podle § 212 a § 212a odst. 1 a 5 o.s.ř., a dospěl k závěru, že odvolání není důvodné.
12. V řízení bylo nesporné, že žalobce vykonával funkci starosty Xxx a to jako tzv. uvolněný člen zastupitelstva. Nesporné rovněž bylo, že proti žalobci bylo vedeno trestní stíhání, obžaloby byl však zproštěn. Dlouhodobě ustálená judikatura dospěla k závěru, že došlo-li ke zproštění obžaloby, je třeba vycházet z toho, že rozhodnutí o zproštění obžaloby ruší účinky zahájeného trestního stíhání, a činí rozhodnutí, jímž bylo trestní stíhání zahájeno, ve smyslu zákona č. 82/1998 Sb. a (pouze) pro jeho účely nezákonným, čímž (při splnění dalších podmínek) zakládá nárok na náhradu škody, či nemajetkové újmy (k tomu viz rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 23. 2. 1990, sp. zn. 1 Cz 6/90, publikovaný pod č. 35 ve Sbírce soudních rozhodnutí a stanovisek, ročník 1991, rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 31. 3. 2003, sp. zn. 25 Cdo 1487/2001, či rozsudek téhož soudu ze dne 24. 4. 2003, sp. zn. 25 Cdo 2060/2001). Mezi nezákonným trestním stíháním a rezignací žalobce

na funkci starosty dne xxx byla příčinná souvislost (k tomu viz rozhodnutí Ústavního soudu v této věci ze dne 14. 1. 2021, sp. zn. I. ÚS 4293/18). Byly tedy splněny nezbytné podmínky pro odpovědnost žalované za škodu dle zákona č. 82/1998 Sb.

13. Nejvyšší soud v této věci zrušujícím rozsudkem ze dne 25. 4. 2023, č. j. 30 Cdo 1509/2022-495, vymezil rozsah břemene tvrzení a břemene důkazního na straně žalobce a žalované. Soud prvního stupně správně uzavřel, že žalobce svou povinnost tvrzení i povinnost důkazní ve vztahu k uplatněnému nároku na náhradu ušlého příjmu starosty splnil. Žalobce předložil k důkazu potvrzení o výši příjmu starosty, z nichž soud prvního stupně v souladu s § 28 zákona č. 82/1998 Sb. ve spojení s § 1 nařízení vlády č. 116/1998 Sb. zjistil, že průměrný výdělek žalobce ve funkci starosty činil 61 906 Kč měsíčně. Za období od 8. 3. 2012 (žalobce rezignoval xxx) do 11. 1. 2015 (tj. 3 měsíce po konání komunálních voleb, když dle § 87 odst. 3 zákona o hlavním městě Praze náleží funkcionářům odměna ještě po dobu 3 měsíců po ukončení funkce), by žalobce obdržel odměnu 2 124 501 Kč. Žalobce ovšem obdržel odměnu i za dobu 3 měsíců po rezignaci, tj. až do června 2012 ve výši 272 393 Kč, kterou soud prvního odečetl, a žalobci proto přiznal na ušlé odměně starosty částku 1 852 108 Kč.
14. Námitky žalované, že žalobce měl příjem z podnikatelské činnosti, když jako OSVČ podnikal před výkonem funkce starosty, během výkonu i poté, co na funkci starosty rezignoval, neměly na zjištěnou výši ušlého výdělku za výkon funkce starosty vliv. Jak uvedl Nejvyšší soud ve svém výše citovaném zrušujícím rozhodnutí, že žádného předpisu nelze dovodit, že by uvolnění zastupitelé obce (zde městské části hlavního města Prahy) byli jakkoli omezení při výkonu jiné výdělečné činnosti. Úkolem zastupitelstva obce, které starostu volí a odvolává, je hodnotit, zda uvolněný starosta vykonává svou funkci řádně, a to příp. i s ohledem na jeho jiné výdělečné aktivity. Jak dále uvedl Nejvyšší soud, z § 52 odst. 1 zákona č. 131/2000 Sb., ve znění účinném v době zahájení trestního stíhání a rezignace žalobce na funkci starosty, vyplývá, že odměna za výkon funkce uvolněného člena zastupitelstva přísluší nejen členům zastupitelstva, kteří jsou pro výkon funkce dlouhodobě uvolněni z pracovního poměru, ale i členům, kteří před zvolením do funkce člena zastupitelstva nebyli v pracovním poměru, ale vykonávají funkci ve stejném rozsahu.
15. Ani po poučení soudem prvního stupně pak žalovaná netvrdila, že by byl žalobce do funkce starosty uvolněn z pracovního poměru, který by tak mohl vykonávat znovu poté, co na funkci starosty rezignoval. V odvolání zmiňuje pracovní poměr žalobce v roce 1992 u již dávno zaniklé společnosti xxx, a.s., z čehož, jak sama žalovaná uznává, nelze nic relevantního dovodit.
16. Za této situace soud prvního stupně správně dovodil, že žalovaná nepřednesla žádná relevantní tvrzení, která by zpochybnila nárok žalobce, a to ani do té míry, aby mohla nastoupit vysvětlovací povinnost na straně žalobce.
17. Odvolací soud proto považuje za správná skutková zjištění učiněná soudem prvního stupně, jakož i jejich právní posouzení. Rozsudek soudu prvního stupně z toho důvodu v napadeném vyhovujícím výroku I. jako věcně správný dle § 219 o.s.ř. potvrdil, včetně výroku o náhradě nákladů řízení.
18. O nákladech odvolacího řízení bylo rozhodnuto podle § 142 odst. 1 ve spojení s § 224 odst. 1 o.s.ř. Žalobce byl v odvolacím řízení plně úspěšný a byl zastoupen advokátem, odvolací soud mu proto přiznal odměnu za dva úkony právní služby (vyjádření k odvolání a účast u jednání) po 15 740 Kč dle § 7 a § 8 vyhl. č. 177/1996 Sb., advokátní tarif, paušální náhradu za dva úkony po 300 Kč dle § 13 advokátního tarifu a 21 % DPH ve výši 6 736,80 Kč; celkem tedy 38 816,80 Kč.

Poučení:

Proti tomuto rozhodnutí je dovolání přípustné, pokud na základě dovolání podaného do dvou měsíců od doručení rozhodnutí k Nejvyššímu soudu ČR prostřednictvím soudu prvního stupně dovolací soud dospěje k závěru, že napadené rozhodnutí odvolacího soudu závisí na vyřešení

otázky hmotného nebo procesního práva, při jejímž řešení se odvolací soud odchýlil od ustálené rozhodovací praxe dovolacího soudu nebo která v rozhodování dovolacího soudu dosud nebyla vyřešena nebo je dovolacím soudem rozhodována rozdílně anebo má-li být dovolacím soudem vyřešená právní otázka posouzena jinak (§ 237, § 239 a § 240 odst. 1 o.s.ř.).

Praha 22. února 2024

JUDr. Irena Nosková v. r.
předsedkyně senátu